

PGE Dystrybucja

Instrukcja

**organizacji bezpiecznej
pracy przy urządzeniach
elektroenergetycznych
w PGE Dystrybucja S.A.**

Obowiązuje od 1 stycznia 2026 r.

**INSTRUKCJA
ORGANIZACJI BEZPIECZNEJ PRACY
PRZY URZĄDZENIACH
ELEKTROENERGETYCZNYCH
W PGE DYSTRYBUCJA S.A.**

Lublin, sierpień 2025 r.

Opracowanie:	
Imię i nazwisko	Data i Podpis (tylko na oryginale)
Michał Sak	Sak Michał 11400239 <small>Elektronicznie podpisany przez Sak Michał Data: 2025.09.03 08:58:36 +02'00'</small>
Marek Turycz	Turycz Marek 11504619 <small>Elektronicznie podpisany przez Turycz Marek 11504619 Data: 2025.08.22 08:58:12 +02'00'</small>
Dariusz Usidus	Usidus Dariusz 12000951 <small>Elektronicznie podpisany przez Usidus Dariusz 12000951 Data: 2025.08.22 15:51:25 +02'00'</small>
Piotr Filipiński	Filipiński Piotr 11700036 <small>Elektronicznie podpisany przez Filipiński Piotr 11700036 Data: 2025.08.22 08:57:41 +02'00'</small>
Bartłomiej Prokopiuk	Prokopiuk Bartłomiej 11500728 <small>Elektronicznie podpisany przez Prokopiuk Bartłomiej 11500728 Data: 2025.09.03 08:46:51 +02'00'</small>
Krzysztof Odzimkowski	Odzimkowski Krzysztof 12103941 <small>Elektronicznie podpisany przez Krzysztof Odzimkowski Data: 2025.08.22 09:58:21 +02'00'</small>
Jacek Kotowski	Kotowski Jacek 11602001 <small>Elektronicznie podpisany przez Jacek Kotowski Data: 2025.08.22 09:58:21 +02'00'</small>
Krzysztof Olszewski	Olszewski Krzysztof 11705230 <small>Elektronicznie podpisany przez Krzysztof Olszewski Data: 2025.08.22 11:53:11 +02'00'</small>
Tomasz Kopera	Kopera Tomasz 12000726 <small>Elektronicznie podpisany przez Tomasz Kopera Data: 2025.08.22 09:58:21 +02'00'</small>
Wiesław Policha	Policha Wiesław 11601011 <small>Elektronicznie podpisany przez Policha Wiesław Data: 2025.08.22 09:58:21 +02'00'</small>

Uzgodnienia:	
Imię i nazwisko	Data i Podpis (tylko na oryginale)
Mariusz Podkański	Podkański Mariusz 91400024 <small>Elektronicznie podpisany przez Mariusz Podkański Data: 2025.08.22 09:58:21 +02'00'</small>
Zbigniew Banaszekiewicz	Banaszekiewicz Zbigniew 11400358 <small>Elektronicznie podpisany przez Zbigniew Banaszekiewicz Data: 2025.08.22 09:58:21 +02'00'</small>
Grzegorz Mirosław	Mirosław Grzegorz 11429924 <small>Elektronicznie podpisany przez Mirosław Grzegorz Data: 2025.08.22 09:58:21 +02'00'</small>

Zatwierdzam:	
Pracodawca	Pieczęć, Data i Podpis (tylko na oryginale)
Prezes Zarządu PGE Dystrybucja	Jacek Drozd; PGE DYSTRYBUCJA SPÓŁKA AKCYJNA <small>Elektronicznie podpisany przez Jacek Drozd; PGE DYSTRYBUCJA SPÓŁKA AKCYJNA Data: 2025.11.28 12:22:54 +01'00'</small>
Dyrektor Generalny Oddziału Białystok	Wiśniewska Beata 11500300 <small>Elektronicznie podpisany przez Wiśniewska Beata 11500300 Data: 2025.11.03 13:59:24 +01'00'</small>
Dyrektor Generalny Oddziału Lublin	Marek Jerzy Spuz vel Szpos <small>Elektronicznie podpisany przez Marek Jerzy Spuz vel Szpos Data: 2025.11.05 08:51:37 +01'00'</small>
Dyrektor Generalny Oddziału Łódź	Anna ŚLĘZAK <small>Elektronicznie podpisany przez Anna ŚLĘZAK Data: 2025.11.06 10:12:49 +01'00'</small>
Dyrektor Generalny Oddziału Rzeszów	Możdżeń Zbigniew 10100393 <small>Elektronicznie podpisany przez Możdżeń Zbigniew 10100393 Data: 2025.11.06 11:28:06 +01'00'</small>
Dyrektor Generalny Oddziału Skarżysko - Kamienna	Ryszard Michał Łękowski <small>Elektronicznie podpisany przez Ryszard Michał Łękowski Data: 2025.11.07 13:49:50 +01'00'</small>
Dyrektor Generalny Oddziału Warszawa	Kuźniak Rafał 11900447 <small>Elektronicznie podpisany przez Kuźniak Rafał 11900447 Data: 2025.11.07 09:53:53 +01'00'</small>
Dyrektor Generalny Oddziału Zamość	Flis Tomasz 12000205 <small>Elektronicznie podpisany przez Flis Tomasz 12000205 Data: 2025.11.24 10:44:27 +01'00'</small>

Wydawca
PGE Dystrybucja
ul. Garbarska 21A
20-340 Lublin
www.pgedystrybucja.pl
e-mail: kancelaria@pgedystrybucja.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Spis treści

ROZDZIAŁ 1. Postanowienia ogólne	5
§ 1. Przedmiot instrukcji	5
§ 2. Zakres stosowania instrukcji	5
§ 3. Przeznaczenie instrukcji	5
§ 4. Definicje	5
§ 5. Skróty	7
§ 6. Wskazanie pracodawcy wraz z zakresem jego odpowiedzialności	8
§ 7. Wymagania ogólne	9
ROZDZIAŁ 2. Zasady organizacji bezpiecznej pracy	11
§ 8. Formy wykonywania prac	11
§ 9. Prace wykonywane na polecenie pisemne	11
§ 10. Prace i czynności wykonywane bez polecenia pisemnego	11
§ 11. Prace eksploatacyjne stwarzające możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego	12
§ 12. Wymagania dla osób wykonujących prace eksploatacyjne i/lub pomocnicze	13
ROZDZIAŁ 3. Kwalifikacje i obowiązki osób w zakresie organizacji bezpiecznej pracy	15
§ 13. Poleceniodawca	15
§ 14. Koordynujący	15
§ 15. Koordynator zespołów	16
§ 16. Dopuszczający	16
§ 17. Kierujący zespołem	17
§ 18. Nadzorujący	18
§ 19. Członek zespołu	19
§ 20. Łączenie funkcji w organizacji bezpiecznej pracy	20
ROZDZIAŁ 4. Polecenia wykonania pracy	21
§ 21. Wydawanie poleceń wykonania pracy	21
§ 22. Wydawanie i przekazywanie poleceń pisemnych	21
§ 23. Rejestrowanie poleceń wykonania pracy	22
§ 24. Obieg poleceń pisemnych	22

ROZDZIAŁ 5. Przebieg pracy wykonywanej na polecenie pisemne	23
§ 25. Przygotowanie strefy pracy	23
§ 26. Przekazanie strefy pracy – dopuszczenie	24
§ 27. Rozpoczęcie i wykonanie pracy	24
§ 28. Przerwy w pracy	24
§ 29. Zakończenie pracy	25
ROZDZIAŁ 6. Warunki wykonywania prac	26
§ 30. Wymagania ogólne	26
ROZDZIAŁ 7. Urządzenia elektroenergetyczne niebędące w eksploatacji PGE Dystrybucja	32
§ 31. Wykonywanie prac przez pracowników PGE Dystrybucja	32
ROZDZIAŁ 8. Wykonywanie prac z udziałem Pracodawców zewnętrznych	32
§ 32. Prace przy urządzeniach elektroenergetycznych PGE Dystrybucja	32
ROZDZIAŁ 9. Prace wykonywane przez, co najmniej dwie osoby	32
§ 33. Rodzaje prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby	32
ROZDZIAŁ 10. Prace w pobliżu napięcia	33
§ 34. Prace eksploatacyjne w strefie w pobliżu napięcia	33
ROZDZIAŁ 11. Czynności łączeniowe	34
§ 35. Wymagania ogólne	34
ROZDZIAŁ 12. Prace sprzętem zmechanizowanym	34
§ 36. Prace w pobliżu urządzeń elektroenergetycznych	34
ROZDZIAŁ 13. Zasady stosowania sprzętu	36
§ 37. Wymagania ogólne	36
ROZDZIAŁ 14. Dokumenty związane	37
§ 38. Ustawy i rozporządzenia	37
Załącznik nr 1 Wzór polecenia pisemnego wykonania pracy	38
Załącznik nr 2 Wzór rejestru poleceń wykonania pracy	40
Załącznik nr 3 Potwierdzenie udzielenia instruktażu BHP członkom zespołu przez kierującego zespołem/ nadzorującego	41
Załącznik nr 4 Wzory wykazów osób upoważnionych	42

ROZDZIAŁ 1.

Postanowienia ogólne

§ 1. Przedmiot instrukcji

1. Instrukcja określa zasady organizacji i bezpiecznego wykonywania prac przy urządzeniach elektroenergetycznych, których właścicielem jest PGE Dystrybucja będących w jej eksploatacji lub powierzonych jej na podstawie zawartych umów.

§ 2. Zakres stosowania instrukcji

1. Postanowienia instrukcji mają zastosowanie przy:
 - 1) wykonywaniu prac eksploatacyjnych,
 - 2) wykonywaniu prac pomocniczych,
 - 3) rozbiórce, modernizacji, budowie urządzeń elektroenergetycznych.

§ 3. Przeznaczenie instrukcji

1. Instrukcja przeznaczona jest dla osób organizujących, nadzorujących i wykonujących:
 - 1) prace przy urządzeniach elektroenergetycznych,
 - 2) inne prace jeżeli w umowie przewidziano stosowanie niniejszej instrukcji.

§ 4. Definicje

1. **Bezpośrednie sąsiedztwo strefy pracy** – obszar znajdujący się poza strefą pracy, którego oddziaływanie może wpłynąć na bezpieczeństwo, technologię lub organizację pracy i wywołać dodatkowe zagrożenie w strefie pracy.
2. **Instrukcja eksploatacji urządzenia elektroenergetycznego lub grup urządzeń elektroenergetycznych** – instrukcja określająca procedury i zasady wykonywania czynności przy eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych, opracowana na podstawie odrębnych przepisów oraz dokumentacji producenta zatwierdzona przez Pracodawcę, zwana dalej „instrukcją eksploatacji”.
3. **Odstęp ergonomiczny** – odstęp w powietrzu dopuszczający w ograniczonym zakresie błędy ruchowe i błędy w ocenie odległości przy prowadzeniu prac przy minimalnej odległości zbliżenia, przy uwzględnieniu między innymi: rodzaju czynności wykonywanych przez osobę, używanych narzędzi i sprzętu.
4. **Osoba postronna** – osoba niewchodząca w skład zespołu wykonującego prace i niebędąca funkcyjnie związana z organizacją wykonywanej pracy.
5. **Osoba uprawniona** – osoba posiadająca kwalifikacje potwierdzone na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. z dnia 24 stycznia 2024 r. Dz. U. z 2024 r. poz. 266, z późn. zm.).
6. **Osoba upoważniona** – osoba uprawniona, wyznaczona pisemnie przez pracodawcę do wykonywania określonych przez niego czynności lub prac eksploatacyjnych.

7. **Polecenie ruchowe** – polecenie wydane przez dyspozytora ruchu, dotyczące wykonania określonych czynności łączeniowych lub operacji ruchowych.
8. **Pomieszczenie lub teren ruchu elektrycznego** – odpowiednio wydzielone i oznakowane pomieszczenie lub teren, bądź część pomieszczenia lub terenu albo przestrzeni w budynkach lub poza budynkami, w których zainstalowane są urządzenia elektroenergetyczne dostępne tylko dla osób uprawnionych, albo nieuprawnionych i poinstruowanych pozostających pod nadzorem osób uprawnionych.
9. **Praca na wysokości** – prace wykonywane na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi. Do pracy na wysokości nie zalicza się pracy na powierzchni, niezależnie od wysokości, na jakiej się znajduje, jeżeli powierzchnia ta:
 - 1) osłonięta jest ze wszystkich stron do wysokości co najmniej 1,5 m pełnymi ścianami lub ścianami z oknami oszklonymi,
 - 2) wyposażona jest w inne stałe konstrukcje lub urządzenia chroniące pracownika przed upadkiem z wysokości.
10. **Prace eksploatacyjne** – prace wykonywane przy urządzeniach, instalacjach i sieciach elektroenergetycznych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i wymagań ochrony środowiska w zakresie:
 - 1) obsługi, konserwacji, remontu lub naprawy, montażu lub demontażu, kontrolno-pomiarowym lub
 - 2) obsługi, konserwacji, remontów, montażu, kontrolno-pomiarowym.
11. **Prace pod napięciem** – wszelkie prace, podczas których osoba ma kontakt z częściami pod napięciem lub sięga w strefę prac pod napięciem dowolną, odpowiednio zabezpieczoną częścią ciała lub narzędziami, elementami wyposażenia lub sprzętu przystosowanymi do prac pod napięciem – wykonywana zgodnie z instrukcją prac pod napięciem.
12. **Prace pomocnicze przy urządzeniach elektroenergetycznych** – prace niebędące pracami eksploatacyjnymi, do których zalicza się w szczególności prace: budowlane, malarskie, porządkowe, pielęgnacyjne, transportowe oraz związane z obsługą sprzętu zmechanizowanego. Wykaz prac pomocniczych znajduje się w Tabeli nr 1.
13. **Prace przy wyłączonym napięciu** – praca wykonywana przy urządzeniach elektroenergetycznych przy wyłączonym napięciu, podczas której osoby wykonujące prace jakkolwiek częścią swego ciała, narzędziami lub innymi przedmiotami nie naruszają strefy prac w pobliżu napięcia innych urządzeń znajdujących się pod napięciem.
14. **Prace w pobliżu napięcia** – wszelkie prace, podczas których osoba dowolną częścią swego ciała, narzędziem lub innym przedmiotem wkracza w strefę w pobliżu napięcia, przy uwzględnieniu odstępu ergonomicznego nie przekraczając jednak granicy strefy prac pod napięciem.

15. **Pracodawca** – podmiot będący pracodawcą dla pracowników PGE Dystrybucja, realizujący prace przy urządzeniach elektroenergetycznych własnych lub powierzonych na podstawie zawartej umowy, z wykorzystaniem zasobów własnych oraz przy udziale Pracodawców zewnętrznych, z którymi współpracuje na podstawie zawartych umów lub innych ustaleń określających zasady bezpiecznego wykonania pracy.
16. **Pracodawca Zewnętrzny** – podmiot realizujący prace eksploatacyjne i/lub pomocnicze przy urządzeniach elektroenergetycznych będących w eksploatacji PGE Dystrybucja. Prace wykonywane są zgodnie z postanowieniami zawartych umów lub innych dokumentów oraz treścią niniejszej instrukcji, instrukcji eksploatacji i innych instrukcji związanych z bezpieczeństwem wykonywania tych prac.
17. **Strefa pracy** – odpowiednio przygotowane miejsce lub stanowisko pracy w zakresie niezbędnym do bezpiecznego wykonywania prac eksploatacyjnych i/lub pomocniczych.
18. **Specjalistyczne prace serwisowe** – prace wykonywane przez firmy zewnętrzne na podstawie zawartych umów.
19. **Świadectwo kwalifikacyjne** – dokument potwierdzający wymagania kwalifikacyjne do eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku dozoru lub eksploatacji w zakresie odpowiednio:
 - 1) obsługi, konserwacji, remontów lub napraw, montażu lub demontażu, kontrolno-pomiarowym
lub
 - 2) obsługi, konserwacji, remontów, montażu, kontrolno-pomiarowym, wydawane w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.
20. **Urządzenia elektroenergetyczne** – urządzenia, instalacje i sieci, w rozumieniu przepisów prawa energetycznego, stosowane w technicznych procesach wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji, magazynowania energii elektrycznej, zwane dalej „urządzeniami”.
21. **Urządzenie elektroenergetyczne nieczynne** – urządzenia elektroenergetyczne, do których za pomocą istniejących łączników nie ma możliwości podania czynników stwarzających zagrożenie.
22. **Wykop** – przestrzeń o głębokości większej niż 1 m powstała w wyniku zamierzonego usunięcia gruntu.
23. **Zespół pracowników** – co najmniej dwie osoby wykonujące pracę, spośród których wyznacza się kierującego zespołem.

§ 5. Skróty

1. **BHP** – bezpieczeństwo i higiena pracy.
2. **PPN** – prace pod napięciem wykonywane zgodnie z instrukcją prac pod napięciem.
3. **SPZ** – samoczynne ponowne załączenie.

§ 6. Wskazanie pracodawcy wraz z zakresem jego odpowiedzialności

1. Pracodawcą dla pracowników PGE Dystrybucja jest:
 - 1) Prezes Zarządu dla pracowników Centrali PGE Dystrybucja,
 - 2) Dyrektor Generalny Oddziału Białystok dla pracowników Oddziału Białystok,
 - 3) Dyrektor Generalny Oddziału Lublin dla pracowników Oddziału Lublin,
 - 4) Dyrektor Generalny Oddziału Łódź dla pracowników Oddziału Łódź,
 - 5) Dyrektor Generalny Oddziału Rzeszów dla pracowników Oddziału Rzeszów,
 - 6) Dyrektor Generalny Oddziału Skarżysko – Kamienna dla pracowników Oddziału Skarżysko – Kamienna,
 - 7) Dyrektor Generalny Oddziału Warszawa dla pracowników Oddziału Warszawa,
 - 8) Dyrektor Generalny Oddziału Zamość dla pracowników Oddziału Zamość.
2. Pracodawca pisemnie wyznacza i upoważnia osoby uprawnione do:
 - 1) wykonywania prac eksploatacyjnych (w tym do wykonywania prac PPN),
 - 2) czynności związanych z pełnieniem funkcji:
 - a) poleceniodawcy z określeniem zakresu upoważnienia,
 - b) koordynującego z określeniem zakresu upoważnienia,
 - c) dopuszczającego z określeniem zakresu upoważnienia,
 - d) kierującego zespołem pracowników,
 - 3) realizacji czynności łączeniowych z określeniem zakresu upoważnienia,
 - 4) samodzielnego wstępu do pomieszczeń i na teren ruchu elektrycznego.
3. Pracodawca prowadzi wykazy osób upoważnionych – wzór wykazów stanowi załącznik nr 4 do niniejszej instrukcji.
4. Pracodawca Zewnętrzny:
 - 1) zostaje wskazany przez odpowiednie postanowienie zawarte w umowie na wykonanie zleconych prac,
 - 2) jest odpowiedzialny za przestrzeganie postanowień Instrukcji organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach elektroenergetycznych w PGE Dystrybucja przez pracowników oraz przez osoby, z pomocą których realizuje prace lub którym powierza ich wykonanie,
 - 3) odpowiada za wypełnienie ciężących na nim obowiązków, o których mowa w pkt. 4) poniżej,
 - 4) ma obowiązek przekazać do właściwego Pracodawcy wykaz, o których mowa w ust. 3 zgodnie z załącznikiem nr 4 – adekwatnych do realizowanego zakresu prac. Jeżeli prace realizowane są przez kilku pracodawców, wykazy pochodzące od każdego z nich przekazywane są do właściwego Pracodawcy za pośrednictwem Pracodawcy Zewnętrznego, z którym PGE Dystrybucja ma zawartą umowę,

- 5) ma zapewnić, aby osoby wykonujące prace eksploatacyjne posiadały przy sobie imienne upoważnienia do wykonywania określonych czynności lub prac eksploatacyjnych wystawione przez pracodawcę. Upoważnienie powinno zawierać co najmniej numer ważnego świadectwa kwalifikacyjnego wraz z oznaczoną datą ważności świadectwa kwalifikacyjnego.
5. Do obowiązków Pracodawcy Zewnętrznego należy pisemne wyznaczanie i upoważnianie osób uprawnionych do:
 - 1) wykonywania prac eksploatacyjnych (w tym do wykonywania prac PPN),
 - 2) czynności związanych z pełnieniem funkcji:
 - a) kierującego zespołem,
 - b) dopuszczającego z określeniem zakresu upoważnienia,
 - 3) realizacji czynności łączeniowych z określeniem zakresu upoważnienia.
6. Osoby, o których mowa w ust. 5 pkt 2) ppkt a), b) i ust. 5 pkt 3) mogą przystąpić do realizacji określonych czynności lub pełnienia funkcji wyłącznie po odbyciu szkolenia oraz zdaniu egzaminu z wiedzy i umiejętności na zasadach określonych przez Pracodawcę. Fakt odbycia szkolenia i zdania egzaminu potwierdza Pracodawca.
7. Pracodawca na wniosek Pracodawcy Zewnętrznego lub z własnej inicjatywy może, w formie pisemnej lub dokumentowej (np. e-mail lub fax), zwolnić osoby o których mowa w ust. 5 pkt 2) ppkt a), b) i ust. 5 pkt 3) z obowiązku odbycia szkolenia i zdania egzaminu na zasadach obowiązujących w PGE Dystrybucja.
8. Na podstawie zawartej umowy lub innych dokumentów Pracodawca może powierzyć Pracodawcy Zewnętrznemu czynności, prace eksploatacyjne i/lub prace pomocnicze.
9. Wymagania, obowiązki oraz odpowiedzialność Pracodawców Zewnętrznych w zakresie bezpieczeństwa pracy należy określić w zawieranych umowach lub w innych dokumentach oraz instrukcjach.
10. Zabronione jest wykonywanie jakichkolwiek czynności lub prac eksploatacyjnych oraz pomocniczych przy urządzeniach elektroenergetycznych oraz w ich pobliżu przez Pracodawców Zewnętrznych bez uzgodnienia z Pracodawcą.

§ 7. Wymagania ogólne

1. Prace eksploatacyjne prowadzi się zgodnie z instrukcją eksploatacji urządzenia elektroenergetycznego lub grup urządzeń elektroenergetycznych.
2. Obiekty z zainstalowanymi urządzeniami elektroenergetycznymi oraz urządzenia elektroenergetyczne oznakowuje się w sposób umożliwiający ich jednoznaczną identyfikację.
3. Urządzenia elektroenergetyczne stwarzające zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego należy zabezpieczyć przed dostępem osób nieupoważnionych.
4. Zabroniona jest eksploatacja urządzeń elektroenergetycznych bez przewidzianych dla nich urządzeń ochronnych w rozumieniu przepisów w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

5. Jeżeli w zbiornikach, kanałach, wnętrzach urządzeń technicznych i innych niebezpiecznych przestrzeniach zamkniętych urządzenia elektroenergetycznego określonych w ogólnych przepisach bezpieczeństwa i higieny pracy mogą gromadzić się lub występować pary cieczy lub gazy stwarzające zagrożenie dla zdrowia lub życia, bezpośrednio przed każdym wejściem do tej przestrzeni urządzenia elektroenergetycznego:
 - 1) przewietrza się tę przestrzeń,
 - 2) dokonuje się w tej przestrzeni pomiaru stężenia par cieczy lub gazów,
 - 3) sprawdza się, czy stężenie par cieczy lub gazów nie przekracza:
 - a) dopuszczalnych wartości określonych w przepisach w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
 - b) wartości określonych w przepisach w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów,
 - 4) w przypadku przekroczenia dopuszczalnych stężeń par cieczy lub gazów doprowadza się do jego obniżenia co najmniej do dopuszczalnych wartości.
6. Jeżeli nie jest możliwe obniżenie stężenia par cieczy lub gazów poniżej wartości, o których mowa w ust. 5 pkt 3, rozpoczęcie i prowadzenie prac jest dopuszczalne po zapewnieniu odpowiednich dodatkowych środków ochronnych, określonych w instrukcji eksploatacji.
7. Wyniki pomiarów, o których mowa w ust. 5, rejestruje się oraz przechowuje się na zasadach określonych w przepisach w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.
8. Prace eksploatacyjne, przy których wykonywaniu jest możliwe gromadzenie się lub występowanie pyłów, gazów, par cieczy lub mgieł, stwarzających zagrożenie powstania pożaru lub wybuchu, prowadzi się po usunięciu tego zagrożenia lub zastosowaniu dodatkowych środków ochronnych zgodnie z instrukcją eksploatacji.
9. Strefa pracy, w której istnieje możliwość wystąpienia atmosfery wybuchowej, powinna spełniać wymagania określone w przepisach w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy, związanych z możliwością wystąpienia w strefie pracy atmosfery wybuchowej.
10. Prace rozruchowe, próby techniczne urządzeń elektroenergetycznych powinny być prowadzone zgodnie z wymaganiami norm, przepisów, instrukcji eksploatacji i uzgodnione z ich użytkownikiem.
11. Strefa pracy powinna być przygotowana, oznaczona i zabezpieczona w sposób zapewniający bezpieczne wykonanie pracy.
12. Przed przystąpieniem do robót ziemnych związanych z pracami przy urządzeniach elektroenergetycznych, na terenie przyszłych robót należy rozpoznać i oznaczyć uzbrojenie podziemne, a w szczególności sieci elektroenergetyczne, telekomunikacyjne, ciepłe, gazowe, wodne i inne.

13. Każda osoba wykonująca prace przy urządzeniach elektroenergetycznych ma prawo:
 - 1) przerwać pracę, jeżeli stwierdzi, że zaistniały warunki stwarzające bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego, powiadamiając o tym bezzwłocznie przełożonego,
 - 2) odmówić wykonania poleconej pracy, jeżeli jej wykonanie w danych warunkach może stworzyć bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego, uszkodzenia urządzeń lub bezpieczeństwa środowiska naturalnego,
 - 3) oddalić się z miejsca zagrożenia, jeżeli powstrzymanie się od pracy nie usuwa zagrożenia, o którym mowa w pkt 1.
14. O odmowie wykonania poleconej pracy, przyczynach tej odmowy lub oddaleniu się z miejsca pracy osoba ta jest obowiązana niezwłocznie powiadomić przełożonego i dyżurnego dyspozytora właściwego centrum dyspozytorskiego.

ROZDZIAŁ 2.

Zasady organizacji bezpiecznej pracy

§ 8. Formy wykonywania prac

1. Prace przy urządzeniach elektroenergetycznych mogą być wykonywane:
 - 1) na polecenie pisemne,
 - 2) bez polecenia pisemnego.

§ 9. Prace wykonywane na polecenie pisemne

1. Na polecenie pisemne należy wykonywać prace:
 - 1) eksploatacyjne przy urządzeniach elektroenergetycznych stwarzające możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego z wyłączeniem prac określonych w § 10 ust. 1. pkt 2), 3) i 4),
 - 2) wykonywane przez Pracodawcę Zewnętrznego, z wyjątkiem prac, dla których warunki pracy ustalono odrębnie na piśmie,
 - 3) dla których poleceniodawca uzna to za niezbędne.

§ 10. Prace i czynności wykonywane bez polecenia pisemnego

1. Bez polecenia pisemnego jest dozwolone:
 - 1) prowadzenie prac niewymienionych w § 9,
 - 2) prowadzenie przez osoby uprawnione i upoważnione prac eksploatacyjnych określonych w instrukcji eksploatacji i innych instrukcjach szczegółowych z nimi powiązanych,
 - 3) wykonywanie czynności związanych z ratowaniem zdrowia lub życia ludzkiego, lub środowiska naturalnego,
 - 4) zabezpieczanie przez osoby uprawnione mienia przed zniszczeniem.

§ 11. Prace eksploatacyjne stwarzające możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego

1. Do prac eksploatacyjnych przy urządzeniach elektroenergetycznych stwarzających możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego należy zaliczyć w szczególności prace:
 - 1) niebezpieczne pod względem pożarowym, wykonywane w strefach zagrożenia wybuchem,
 - 2) z zakresu:
 - a) konserwacji, remontów lub napraw, montażu lub demontażu, kontrolno-pomiarowe
lub
 - b) konserwacji, remontów, montażu, kontrolno-pomiarowe, wykonywane w pobliżu nieosłoniętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części, znajdujących się pod napięciem,
 - 3) z zakresu:
 - a) konserwacji, remontów lub napraw, montażu lub demontażu, kontrolno-pomiarowe
lub
 - b) konserwacji, remontów, montażu, kontrolno-pomiarowe, przy urządzeniach elektroenergetycznych odłączonych od napięcia, lecz nieuziemionych lub uziemionych w taki sposób, że żadne z uziemień nie jest widoczne z miejsca wykonywania pracy,
 - 4) jeżeli w czasie pracy konieczne jest całkowite lub częściowe zdjęcie uziemień ochronnych w strefie pracy,
 - 5) w wykopach lub na wysokości,
 - 6) z zakresu:
 - a) konserwacji, remontów lub napraw, kontrolno-pomiarowe
lub
 - b) konserwacji, remontów, kontrolno-pomiarowe, wykonywane przy urządzeniach elektroenergetycznych znajdujących się pod napięciem, z wyłączeniem prac wykonywanych stale przez osoby upoważnione w ustalonych miejscach pracy na podstawie instrukcji eksploatacji,
 - 7) przy odłączonych od napięcia lub znajdujących się w budowie elektroenergetycznych liniach napowietrznych, które krzyżują się w strefie ograniczonej uziemieniami ochronnymi z liniami znajdującymi się pod napięciem lub mogącymi znaleźć się pod napięciem, w tym z przewodami napowietrznej sieci trakcyjnej,
 - 8) na skrzyżowaniach linii elektroenergetycznych znajdujących się pod napięciem lub mogących znaleźć się pod napięciem, w tym z przewodami napowietrznej sieci trakcyjnej,

- 9) przy odłączonym od napięcia torze wielotorowej elektroenergetycznej linii napowietrznej, jeżeli którykolwiek z pozostałych torów linii pozostaje pod napięciem,
- 10) związane z identyfikacją i przecinaniem kabli elektroenergetycznych,
- 11) prace wewnątrz kanałów, tuneli, zbiorników, studzienek, do których wejście odbywa się przez włazy.

§ 12. Wymagania dla osób wykonujących prace eksploatacyjne i/lub pomocnicze

1. Prace eksploatacyjne mogą wykonywać osoby upoważnione.
2. Dopuszcza się do wykonywania prac eksploatacyjnych przy urządzeniach elektroenergetycznych osoby niebędące osobami uprawnionymi wyłącznie pod nadzorem osoby upoważnionej:
 - 1) w celu przyuczenia do zawodu z uwzględnieniem przepisów w sprawie zatrudnienia młodocianych,
 - 2) reprezentujące organy nadzoru,
 - 3) prowadzące specjalistyczne prace serwisowe.
3. Osoby wykonujące prace pomocnicze przy urządzeniach elektroenergetycznych mogą wchodzić w skład zespołu wykonującego prace eksploatacyjne przy tych urządzeniach.
4. Łączna liczba osób uprawnionych w zespole wykonującym prace eksploatacyjne powinna być większa niż liczba osób nieuprawnionych.
5. Prace pomocnicze mogą być wykonywane przez osoby niebędące osobami uprawnionymi wyłącznie pod nadzorem osoby upoważnionej.
6. Osoby nieuprawnione mogą wykonywać prace pomocnicze jedynie poza strefą prac w pobliżu napięcia.
7. Wykaz prac pomocniczych określa Tabela nr 1.

Tabela nr 1. Wykaz prac pomocniczych

L.p.	Rodzaj prac	Przykładowy zakres prac
1	2	3
1	Prace w zakresie budowy, konserwacji i remontów budynków	– dekarskie i blacharskie, zbrojarskie, betoniarskie, murarskie, spawalnicze, ślusarskie, malarskie.
2	Prace w zakresie budowy, konserwacji i remontów urządzeń budowlanych	– w instalacjach innych niż elektroenergetyczne np: wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, odprowadzających wody opadowe i roztopowe (np. separatory), – bramy, ogrodzenia, – drogi wewnętrzne, place postojowe i śmietniki, – prace geodezyjne.

L.p.	Rodzaj prac	Przykładowy zakres prac
1	2	3
3	Prace na urządzeniach infrastruktury teletechnicznej	<ul style="list-style-type: none"> – w sieciach infrastruktury teletechnicznej i łączności nie związanych z urządzeniami elektroenergetycznymi (w tym prace związane z podwieszaniem światłowodów poniżej czynnych przewodów linii napowietrznej, maszty urządzeń łączności), systemów alarmowych, urządzeń przeciwpożarowych.
4	Prace konserwacyjne i renowacyjne konstrukcji wsporczych oraz fundamentów	<ul style="list-style-type: none"> – malowanie konstrukcji, fundamentów, – wymiana/montaż znaków bezpieczeństwa i informacyjnych.
5	Prace pielęgnacyjne zieleni	<ul style="list-style-type: none"> – wycinanie/przycinanie gałęzi, drzew, krzewów i podrostów, – cięcie pielęgnacyjne drzew i krzewów, – karczowanie, frezowanie pozostałości pni, – sortowanie, składanie, wywóz pozyskanych przy wycince i cięciach kłód, grubizn i gałęzi, – zrębkowanie, – wywóz odpadów i wyrównanie terenu, – zabezpieczenie drzew i krzewów chronionych podczas wykonywania prac wycinkowych, – koszenie trawy, odchwaszczanie.
6	Prace sprzętem zmechanizowanym samojezdnym (np. podnośniki koszowe, żurawie, HDS-y, świdroustawiacze, koparki, itp.) o zmiennej lokalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – montaż/demontaż, załadunek/rozładunek, remont bądź konserwacja słupów, konstrukcji oraz innych urządzeń elektroenergetycznych.
7	Prace ziemne	<ul style="list-style-type: none"> – prace związane z wykonywaniem różnego rodzaju wykopów, nasypów oraz niwelacji terenu.
8	Prace porządkowe	<ul style="list-style-type: none"> – sprzątnięcie pomieszczeń i terenu, – usuwanie kretowisk i innych nierówności terenu, – utrzymywanie ciągów komunikacyjnych (odśnieżanie, posypywanie piaskiem, środkami chemicznymi, itp.) – wywóz śmieci, odpadów i nieczystości płynnych, – stosowanie środków mechanicznych i chemicznych do ochrony przed zwierzętami.

ROZDZIAŁ 3.

Kwalifikacje i obowiązki osób w zakresie organizacji bezpiecznej pracy

§ 13. Poleceniodawca

1. Poleceniodawca jest to osoba:
 - 1) upoważniona pisemnie przez Pracodawcę do wydawania poleceń wykonania pracy,
 - 2) posiadająca właściwe świadectwo kwalifikacyjne na stanowisku dozoru.
2. Poleceniodawca jest obowiązany:
 - 1) ustalić numer polecenia,
 - 2) określić osoby wyznaczone do organizowania pracy,
 - 3) określić liczbę osób skierowanych do wykonania pracy,
 - 4) określić zakres prac do wykonania i strefy pracy,
 - 5) określić warunki i środki ochronne niezbędne do zapewnienia bezpiecznego przygotowania i wykonania poleconych prac wynikających z zagrożeń występujących w strefie pracy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie,
 - 6) wyznaczyć termin rozpoczęcia i zakończenia prac oraz przerw w ich wykonaniu wraz z warunkami wznowienia prac po przerwie,
 - 7) określić osoby odpowiedzialne za organizację i wykonanie pracy, pełniące funkcje:
 - a) kierującego zespołem, nadzorującego, koordynatora zespołów – imiennie,
 - b) koordynującego – imiennie lub stanowiskiem,
 - c) dopuszczającego – imiennie lub stanowiskiem, a jeżeli wchodzi w skład zespołu – imiennie,
 - 8) prowadzić rejestr poleceń pisemnych na zasadach opisanych w § 23,
 - 9) przechowywać wydane polecenia pisemne przez okres nie krótszy niż 90 dni od dnia zakończenia pracy.

§ 14. Koordynujący

1. Koordynujący jest to osoba:
 - 1) upoważniona pisemnie przez Pracodawcę do koordynacji prac,
 - 2) posiadająca właściwe świadectwo kwalifikacyjne na stanowisku dozoru,
 - 3) sprawująca nadzór nad ruchem urządzeń elektroenergetycznych, przy których będzie wykonywana praca,
 - 4) wyznaczona przez poleceniodawcę.
2. W przypadku, gdy nadzór nad ruchem urządzeń elektroenergetycznych, przy których będzie wykonywana praca, jest prowadzony przez różne centra

dyspozytorskie, koordynującym powinien być dyspozytor jednego z tych centrów.

3. Koordynujący obowiązany jest skoordynować wykonanie poleconych prac z ruchem urządzeń elektroenergetycznych obejmujące w szczególności:
 - 1) określenie zakresu oraz kolejności wykonywania czynności łączeniowych związanych z przygotowaniem i likwidacją strefy pracy, jeżeli wymaga tego bezpieczeństwo lub technologia wykonywania prac,
 - 2) wydanie zezwolenia na przygotowanie, przekazanie-dopuszczenie i likwidację strefy pracy,
 - 3) ustalenie kolejności prowadzenia prac, przerwania, wznowienia lub zakończenia prac,
 - 4) wydanie zezwolenia na uruchomienie urządzeń elektroenergetycznych, przy których była wykonywana praca, jeżeli w związku z jej wykonywaniem były one wyłączone z ruchu.

§ 15. Koordynator zespołów

1. W przypadku, gdy w jednej strefie pracy wykonywane są prace jednocześnie przez więcej niż jeden zespół pracowników różnych pracodawców, należy wyznaczyć koordynatora zespołów w rozumieniu art. 208 ustawy Kodeks pracy.
2. W przypadku, gdy w tej samej strefie pracy wykonywane są prace jednocześnie przez więcej niż jeden zespół pracowników tego samego pracodawcy, decyzję o wyznaczeniu koordynatora zespołów podejmuje poleceniodawca.
3. Funkcję koordynatora zespołów może pełnić osoba posiadająca właściwe świadectwo kwalifikacyjne na stanowisku dozoru.
4. Do obowiązków koordynatora zespołów należy:
 - 1) ustalenie harmonogramu prac uwzględniającego zadania wszystkich zespołów realizujących prace, jeżeli wymaga tego bezpieczeństwo lub technologia ich wykonywania,
 - 2) zapewnienie współpracy osób kierujących pracami zespołów i osób nadzorujących te prace,
 - 3) ustalenie sposobu łączności i sposobu alarmowania w sytuacji zaistnienia zagrożenia lub awarii.
5. W przypadku koordynatora zespołów w rozumieniu art. 208 ustawy Kodeks pracy powyższe należy ustalić na piśmie.

§ 16. Dopuszczający

1. Dopuszczający jest to osoba:
 - 1) upoważniona przez Pracodawcę do wykonywania prac eksploatacyjnych oraz do wykonywania czynności związanych z dopuszczeniem do prac,
 - 2) posiadająca właściwe świadectwo kwalifikacyjne na stanowisku eksploatacji,
 - 3) wyznaczona przez poleceniodawcę.

2. Dopuszczający jest obowiązany:
 - 1) przygotować strefę pracy,
 - 2) dopuścić do wykonywania pracy i przekazać strefę pracy kierującemu zespołem lub nadzorującemu o ile został wyznaczony,
 - 3) sprawdzić zakończenie wykonania pracy,
 - 4) zlikwidować strefę pracy po zakończeniu pracy i powiadomić o tym koordynującego.

§ 17. Kierujący zespołem

1. Kierujący zespołem pracowników może występować jako:
 - 1) kierujący zespołem wykonującym prace eksploatacyjne,
 - 2) kierujący zespołem wykonującym prace pomocnicze.
2. Kierujący zespołem wykonującym prace eksploatacyjne jest to osoba:
 - 1) upoważniona do wykonywania prac eksploatacyjnych,
 - 2) upoważniona do pełnienia funkcji kierującego zespołem,
 - 3) wyznaczona przez poleceniodawcę do kierowania zespołem,
 - 4) posiadająca ważne świadectwa kwalifikacyjne na stanowisku eksploatacji i dozoru, właściwe dla określonego zakresu pracy i rodzaju urządzeń elektroenergetycznych, przy których będzie wykonywana praca,
 - 5) posiadająca umiejętności zawodowe w zakresie wykonywanej pracy.
3. Kierujący zespołem wykonującym prace eksploatacyjne obowiązany jest w szczególności:
 - 1) dobrać osoby o umiejętnościach zawodowych odpowiednich do wykonania pracy,
 - 2) zapewnić wykonanie pracy w sposób bezpieczny, z uwzględnieniem odstępu ergonomicznego,
 - 3) sprawdzić przygotowanie strefy pracy i przyjąć ją od dopuszczającego, jeżeli została przygotowana właściwie,
 - 4) zapoznać w sposób udokumentowany każdego z członków zespołu:
 - a) ze sposobem przygotowania strefy pracy,
 - b) występującymi zagrożeniami w strefie pracy i jej bezpośrednim sąsiedztwie,
 - c) warunkami, metodami bezpiecznego wykonywania pracy,
 - d) z zakresem pracy,
 - 5) egzekwować od członków zespołu stosowania:
 - a) właściwych środków ochrony indywidualnej,
 - b) odzieży i obuwia roboczego,
 - c) właściwych narzędzi i sprzętu,
 - 6) egzekwować przestrzeganie przez podległych członków zespołu przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania pracy,

- 7) zapewnić nadzór nad pracą członków zespołu niebędących osobami uprawnionymi oraz jeżeli zachodzi taka konieczność nad osobami uprawnionymi,
 - 8) sprawdzić prawidłowość wykonania pracy,
 - 9) zapewnić usunięcie materiałów, narzędzi, sprzętu oraz odpadów wytworzonych przy realizacji prac po zakończeniu pracy,
 - 10) wyprowadzić wszystkich członków zespołu ze strefy pracy,
 - 11) powiadomić koordynującego o zakończeniu pracy.
4. Kierującym zespołem wykonującym prace pomocnicze może być osoba nieposiadająca świadectwa kwalifikacyjnego, a posiadająca umiejętności zawodowe w zakresie wykonywanej pracy.
5. Kierujący zespołem wykonującym prace pomocnicze obowiązany jest w szczególności:
- 1) dobrać osoby o umiejętnościach zawodowych odpowiednich do wykonania poleconej pracy,
 - 2) brać udział wraz z zespołem w instruktażu udzielanym przez nadzorującego,
 - 3) stosować się do wskazówek nadzorującego dotyczących nieprzekraczania przez zespół granicy strefy pracy,
 - 4) egzekwować od członków zespołu stosowanie właściwych środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego oraz właściwych narzędzi i sprzętu,
 - 5) egzekwować przestrzeganie przez podległych pracowników przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania pracy,
 - 6) sprawdzić prawidłowość wykonania pracy,
 - 7) zapewnić usunięcie materiałów, narzędzi, sprzętu oraz odpadów wytworzonych przy realizacji prac po zakończeniu pracy,
 - 8) powiadomić nadzorującego o zakończeniu pracy.

§ 18. Nadzorujący

1. Nadzorujący jest to osoba:
 - 1) posiadająca ważne świadectwo kwalifikacyjne na stanowisku dozoru lub eksploatacji,
 - 2) wyznaczona przez poleceniodawcę do pełnienia funkcji nadzorującego.
2. Nadzorującego wyznacza się gdy:
 - 1) prace wykonywać będzie zespół pracowników składających się z osób niebędących osobami uprawnionymi wykonującymi wyłącznie prace pomocnicze,
 - 2) poleceniodawca uzna to za konieczne ze względu na charakter i warunki wykonywania pracy.
3. Gdy prace wykonywać będzie zespół pracowników składający się z osób niebędących osobami uprawnionymi wykonujący wyłącznie prace pomocnicze nadzorujący jest obowiązany:

- 1) sprawdzić przygotowanie strefy pracy i przyjąć ją od dopuszczającego, jeżeli została przygotowana właściwie,
 - 2) zaznajomić w sposób udokumentowany nadzorowane osoby z warunkami bezpiecznego wykonywania pracy,
 - 3) sprawować ciągle nadzór nad nadzorowanymi osobami, aby nie przekraczały granicy wyznaczonej strefy pracy,
 - 4) współpracować z kierującym zespołem w wypełnianiu jego obowiązków w zakresie BHP,
 - 5) sprawdzić usunięcie materiałów, narzędzi, sprzętu oraz odpadów wytworzonych przy realizacji prac po wykonaniu pracy,
 - 6) wyprowadzić zespół pracowników ze strefy pracy,
 - 7) powiadomić koordynującego o zakończeniu pracy.
4. W przypadku, gdy poleceniodawca wyznaczy nadzorującego ze względu na charakter i warunki wykonywania pracy nadzorujący obowiązany jest przede wszystkim:
- 1) sprawować ciągły nadzór nad nadzorowanymi osobami, aby nie przekraczały granicy wyznaczonej strefy pracy,
 - 2) współpracować z kierującym zespołem w wypełnianiu jego obowiązków w zakresie BHP.

§ 19. Członek zespołu

1. Członek zespołu jest to osoba, która powinna posiadać niezbędne umiejętności i kwalifikacje zawodowe odpowiednie do wykonywanej pracy.
2. Członek zespołu wykonujący prace eksploatacyjne powinien posiadać upoważnienie do wykonywania prac eksploatacyjnych z wyjątkiem osób wymienionych w § 12 ust. 2 i ust. 5.
3. Członek zespołu podlega bezpośrednio kierującemu zespołem.
4. Członek zespołu jest obowiązany:
 - 1) potwierdzić zapoznanie się:
 - a) ze sposobem przygotowania strefy pracy,
 - b) występującymi zagrożeniami w strefie pracy i jej bezpośrednim sąsiedztwie,
 - c) warunkami i metodami bezpiecznego wykonywania pracy,
 - d) z zakresem pracy,
 - 2) wykonywać pracę zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wskazówkami kierującego zespołem,
 - 3) stosować:
 - a) właściwe środki ochrony indywidualnej,
 - b) odzież i obuwie robocze,
 - c) odpowiedni sprzęt i narzędzia pracy,
 - 4) reagować na nieprzestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy przez innych członków zespołu i informować o tym kierującego zespołem,

- 5) powiadomić kierującego zespołem o konieczności przerwania pracy w razie braku możliwości jej wykonania zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.
5. Opuszczenie strefy pracy przez członka zespołu wymaga zgody kierującego zespołem z wyjątkiem sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia ludzkiego.

§ 20. Łączenie funkcji w organizacji bezpiecznej pracy

1. Przy wykonywaniu prac na polecenie pisemne zabrania się łączenia więcej niż dwóch funkcji jednocześnie.
2. Łączeniu mogą podlegać funkcje określone w Tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Możliwości łączenia funkcji

L.p.	Funkcja	Poleceniodawca	Koordynujący	Koordynator zespołów	Dopuszczający	Kierujący zespołem	Nadzorujący
1	Poleceniodawca		TAK	TAK			
2	Koordynujący	TAK					
3	Koordynator zespołów	TAK			TAK		
4	Dopuszczający			TAK		TAK*	TAK**
5	Kierujący zespołem				TAK*		
6	Nadzorujący				TAK**		

* – dotyczy prac pod napięciem

** – gdy przygotowanie strefy pracy nie wymaga czynności łączeniowych

3. Decyzję o łączeniu funkcji w zakresie dopuszczalnym Tabelą nr 2 podejmuje poleceniodawca z uwzględnieniem konieczności wymaganych uprawnień i upoważnień.

ROZDZIAŁ 4.

Polecenia wykonania pracy

§ 21. Wydawanie poleceń wykonania pracy

1. Wydawanie poleceń wykonania pracy należy do obowiązków Pracodawcy lub osób przez niego upoważnionych.
2. W okresie wykonywania prac rozruchowych obowiązki wydawania poleceń i dopuszczania osób do wykonywania pracy spoczywają na wykonawcy rozruchu lub przyszłym użytkowniku, zgodnie z pisemnymi ustaleniami.
3. Na czas wykonywania prac remontowych lub modernizacyjnych przy nieczynnych urządzeniach elektroenergetycznych obowiązki określone w ust. 1., mogą być przekazane wykonawcy tych prac, o ile obowiązki te określono w zawartej z nim umowie pisemnej.

§ 22. Wydawanie i przekazywanie poleceń pisemnych

1. Polecenie pisemne wykonania pracy powinno być wydane:
 - 1) dla kierującego zespołem,
 - 2) na prace wykonywane przez jeden zespół pracowników w jednej strefie pracy.
2. Dozwolone jest wydanie jednego polecenia pisemnego na takie same prace wykonywane przez jeden zespół pracowników kolejno w innych strefach pracy, gdy zespół pracuje w tym samym czasie tylko w jednej strefie pracy, a warunki bezpiecznego wykonania pracy są takie same we wszystkich strefach.
3. Strefa pracy dla prac wykonywanych w budynkach powinna być ograniczona do jednego pomieszczenia lub obszaru wyznaczonego w poleceniu.
4. Poleceniodawca może dopuścić wykonywanie prac przez jednego lub kilku pracowników zespołu w różnych pomieszczeniach lub obszarach, dokonując odpowiedniego zapisu w poleceniu.
5. Wykonujący prace w różnych pomieszczeniach lub obszarach powinni posiadać właściwe świadectwa kwalifikacyjne.
6. Druk polecenia pisemnego winien być wypełniony czytelnie, bez poprawek i przekazany dopuszczającemu.
7. Polecenie pisemne jest ważne na czas określony przez poleceniodawcę.
8. W razie potrzeby poleceniodawca może w poleceniu pisemnym dokonać zmiany:
 - 1) uprzednio podanych terminów wykonania pracy,
 - 2) liczby pracowników w składzie zespołu.
9. Zmiany te powinny być odnotowane w odpowiednich rubrykach polecenia.
10. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość przedłużenia terminu zakończenia pracy lub zmniejszenia składu zespołu przez koordynującego (np. w przypadku braku kontaktu z poleceniodawcą).

11. Polecenie pisemne wykonania pracy powinno być przekazane przez poleceniodawcę bezpośrednio dopuszczającemu w dwóch egzemplarzach, z wyjątkiem sytuacji, gdy kierujący zespołem pełni również funkcję dopuszczającego w PPN.
12. Dozwolone jest przekazanie polecenia wykonania pracy:
 - 1) środkami łączności,
 - 2) pocztą elektroniczną,pod warunkiem możliwości zidentyfikowania przekazującego polecenie.
13. Jeżeli polecenie pisemne przekazywane jest środkami łączności głosowej:
 - 1) poleceniodawca:
 - a) wypełnia druk polecenia pisemnego w jednym egzemplarzu,
 - b) w miejscu podpisu poleceniodawcy podpisuje się, wpisuje sposób przekazania polecenia, datę i godzinę przekazania oraz nazwisko i imię odbierającego,
 - 2) odbierający:
 - a) wypełnia druk polecenia pisemnego w dwóch egzemplarzach (w jednym egzemplarzu dla PPN),
 - b) powtarza poleceniodawcy treść polecenia pisemnego, jeżeli akceptuje treść polecenia to postępuje zgodnie z pkt c),
 - c) w miejscu podpisu poleceniodawcy, wpisuje swoje imię i nazwisko, rodzaj środka łączności oraz datę i godzinę przyjęcia polecenia pisemnego,
 - 3) potwierdzeniem akceptacji treści i odebrania polecenia przez dopuszczającego jest zgłoszenie się dopuszczającego do koordynującego w celu uzyskania zezwolenia na przygotowanie strefy pracy.
14. Polecenie pisemne wydaje się ręcznie lub z wykorzystaniem komputera na druku stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej instrukcji.

§ 23. Rejestrowanie poleceń wykonania pracy

1. Polecenia wydane przez poleceniodawcę powinny być rejestrowane.
2. Podstawową formą rejestrowania poleceń jest forma elektroniczna w dedykowanych systemach.
3. W przypadku awarii systemu, rejestracja poleceń powinna być prowadzona w wersji papierowej.
4. Dopuszcza się prowadzenie papierowego rejestru poleceń danej komórki organizacyjnej w jednym wspólnym rejestrze.
5. Zabrania się wprowadzania zmian w rejestrze poleceń wykonania pracy.
6. Wzór rejestru poleceń wykonania pracy stanowi załącznik nr 2 do niniejszej instrukcji.

§ 24. Obieg poleceń pisemnych

1. Poleceniodawca przekazuje dopuszczającemu dwa egzemplarze polecenia wykonania pracy, z wyjątkiem sytuacji, gdy kierujący zespołem pełni również funkcję dopuszczającego.

2. Po dopuszczeniu do pracy i podpisaniu polecenia dopuszczający przekazuje jeden egzemplarz polecenia kierującemu zespołem lub nadzorującemu, jeżeli został wyznaczony, a drugi egzemplarz polecenia zatrzymuje u siebie.
3. Kierujący zespołem lub nadzorujący przez cały czas trwania pracy posiada polecenie pisemne.
4. Po zakończeniu pracy na polecenie pisemne:
 - 1) kierujący zespołem lub nadzorujący przekazuje polecenie pisemne dopuszczającemu,
 - 2) nie później niż w ciągu 7 dni roboczych po zakończeniu pracy dopuszczający egzemplarze polecenia pisemnego przekazuje poleceniodawcy.

ROZDZIAŁ 5.

Przebieg pracy wykonywanej na polecenie pisemne

§ 25. Przygotowanie strefy pracy

1. Przed rozpoczęciem przygotowania strefy pracy dopuszczający musi:
 - 1) sprawdzić uprawnienia osób funkcyjnych,
 - 2) uzyskać od koordynującego potwierdzenie wcześniej wykonanych czynności łączeniowych,
 - 3) uzyskać zezwolenie na przygotowanie strefy pracy zgodnie z poleceniem pisemnym.
2. Przygotowanie strefy pracy polega na:
 - 1) uzyskaniu polecenia na dokonanie czynności łączeniowych (jeżeli są wymagane),
 - 2) wyłączeniu urządzeń z ruchu w zakresie uzgodnionym z koordynującym,
 - 3) zablokowaniu napędów łączników lub zastosowaniu innych zabezpieczeń uniemożliwiających przypadkowe uruchomienie wyłączonych urządzeń lub podanie napięcia,
 - 4) sprawdzeniu, czy w strefie pracy w wyłączonych urządzeniach zostało usunięte zagrożenie,
 - 5) zastosowaniu wymaganych zabezpieczeń na wyłączonych urządzeniach,
 - 6) założeniu ogrodzeń i osłon w strefie pracy stosownie do występujących potrzeb,
 - 7) oznaczeniu strefy pracy znakami bezpieczeństwa,
 - 8) zgłoszeniu koordynującemu faktu przygotowania strefy pracy, o ile koordynujący uprzednio nie zezwolił na jednoczesne przygotowanie strefy pracy i dopuszczenie do pracy.
3. Przy wykonywaniu czynności związanych z przygotowaniem strefy pracy pod nadzorem dopuszczającego może brać udział osoba, posiadająca upoważ-

nienia do dopuszczeń do prac, wykonywania czynności łączeniowych oraz wykonywania prac eksploatacyjnych.

§ 26. Przekazanie strefy pracy – dopuszczenie

1. Przekazanie strefy pracy – dopuszczenie polega na:
 - 1) sprawdzeniu poprawności przygotowania strefy pracy przez dopuszczającego i kierującego zespołem lub nadzorującego,
 - 2) wskazanie kierującemu zespołem lub nadzorującemu strefy pracy,
 - 3) zapoznanie kierującego zespołem lub nadzorującego o zagrożeniach występujących w strefie pracy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie,
 - 4) potwierdzeniu dopuszczenia do pracy podpisami w odpowiednich rubrykach polecenia,
 - 5) zgłoszeniu koordynującemu dopuszczenia zespołu do pracy.

§ 27. Rozpoczęcie i wykonanie pracy

1. Rozpoczęcie i wykonanie pracy obejmuje w szczególności:
 - 1) udzielenie przez kierującego zespołem lub nadzorującego instruktażu zapoznającego członków zespołu z zagrożeniami występującymi w strefie pracy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie, środkami ochronnymi oraz warunkami i metodami bezpiecznego wykonania pracy,
 - 2) uzyskanie pisemnego potwierdzenia udzielonego instruktażu w egzemplarzu polecenia, lub załączniku nr 3 stanowiącym załącznik do niniejszej instrukcji, przez kierującego zespołem lub nadzorującego,
 - 3) zapewnienie wykonania pracy w sposób bezpieczny,
 - 4) egzekwowanie przez kierującego zespołem od członków zespołu stosowania właściwych środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego oraz narzędzi i sprzętu.

§ 28. Przerwy w pracy

1. W trakcie wykonywania pracy mogą wystąpić przerwy w pracy.
2. Planując przerwę w pracy poleceniodawca winien określić rodzaj przerwy, tj. z likwidacją strefy pracy lub bez likwidacji strefy pracy.
3. O decyzji przerwania pracy kierujący zespołem lub nadzorujący powinien niezwłocznie powiadomić koordynującego oraz odnotować przerwę w poleceniu.
4. W razie konieczności opuszczenia strefy pracy przez kierującego zespołem lub nadzorującego, dalsze wykonywanie pracy należy przerwać, zespół wyprowadzić ze strefy pracy, a strefę pracy odpowiednio zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych.
5. Rozpoczęcie i zakończenie przerwy w pracy należy zgłosić koordynującemu.
6. Po przerwaniu pracy wykonywanej na polecenie pisemne jej wznowienie może nastąpić po ponownym dopuszczeniu do pracy.

7. Nie wymaga się ponownego dopuszczenia do pracy po przerwie, jeżeli w czasie trwania przerwy nie nastąpiło pogorszenie zabezpieczenia strefy pracy oraz warunków bezpiecznego wykonania pracy.
8. Jeżeli w trakcie planowanej przerwy w pracy jest nastawiona/odblokowana automatyka SPZ na linii, nie traktuje się tego jako pogorszenie zabezpieczenia strefy pracy jeżeli przed rozpoczęciem pracy zostaje ona odstawiona/zablokowana.
9. Kierujący zespołem lub nadzorujący przed wznowieniem pracy po przerwie niewymagającej ponownego dopuszczenia jest obowiązany dokonać dokładnego sprawdzenia zabezpieczenia strefy pracy i uzyskać zgodę koordynującego na rozpoczęcie pracy.
10. Jeżeli podczas sprawdzania, o którym mowa w ust. 9., zostanie stwierdzone pogorszenie zabezpieczenia strefy pracy lub warunków bezpiecznego wykonania pracy, wznowienie pracy jest niedozwolone.
11. O przerwie w pracy wymagającej ponownego dopuszczenia do pracy przed jej wznowieniem kierujący zespołem lub nadzorujący obowiązany jest powiadomić koordynującego.
12. Jeżeli w czasie trwania przerwy w pracy przewidywana jest likwidacja strefy pracy, kierujący zespołem obowiązany jest przed jej opuszczeniem przez zespół usunąć z niej materiały, narzędzia i sprzęt oraz powiadomić o tym koordynującego.

§ 29. Zakończenie pracy

1. Po zakończeniu pracy kierujący zespołem lub nadzorujący jest obowiązany:
 - 1) sprawdzić, czy praca została zakończona, a sprzęt i narzędzia oraz zbędne materiały i odpady wytworzone przy realizacji prac zostały usunięte ze strefy pracy,
 - 2) wyprowadzić wszystkie osoby biorące udział w pracach ze strefy pracy,
 - 3) powiadomić koordynującego o zakończeniu pracy,
 - 4) przekazać w miejscu lub stanowisku pracy podpisane polecenie potwierdzające zakończenie pracy dopuszczającemu zanim rozpocznie się likwidacja strefy pracy.
2. Po zawiadomieniu o zakończeniu pracy dopuszczający jest obowiązany:
 - 1) sprawdzić:
 - a) zakończenie pracy przez zespół pracowników,
 - b) usunięcie sprzętu, narzędzi, materiałów i odpadów,
 - c) opuszczenie strefy pracy przez zespół,
 - 2) powiadomić koordynującego, że praca została zakończona,
 - 3) po uzyskaniu zezwolenia od koordynującego zlikwidować strefę pracy przez usunięcie technicznych środków zabezpieczających użytych do jej przygotowania,
 - 4) powiadomić koordynującego o gotowości urządzeń do ruchu.

3. Przy wykonywaniu czynności związanych z likwidacją strefy pracy pod nadzorem dopuszczającego może brać udział osoba, posiadająca upoważnienia do dopuszczania do prac, wykonywania czynności łączeniowych oraz do wykonywania prac eksploatacyjnych.
4. Po otrzymaniu informacji od dopuszczającego o gotowości urzędnika do ruchu koordynujący może podjąć decyzję o uruchomieniu urządzenia elektroenergetycznego, przy którym była wykonywana praca.
5. Jeżeli praca była wykonywana przez kilka zespołów, decyzję o uruchomieniu urządzeń elektroenergetycznych może podjąć koordynujący po otrzymaniu informacji o gotowości urzędników do ruchu, od wszystkich dopuszczających.

ROZDZIAŁ 6.

Warunki wykonywania prac

§ 30. Wymagania ogólne

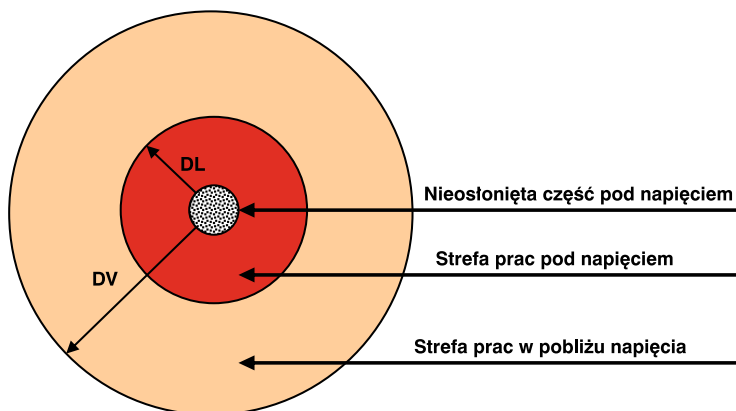
1. Prace przy urządzeniach elektroenergetycznych mogą być wykonywane przy zastosowaniu sprawdzonych metod i technologii.
2. Dopuszcza się wykonywanie prac przy urządzeniach elektroenergetycznych przy zastosowaniu nowych metod i technologii, pod warunkiem wykonywania tych prac w oparciu o instrukcje opracowane specjalnie dla nich.
3. Prace przy urządzeniach elektroenergetycznych, w zależności od zastosowanych metod i środków zapewniających bezpieczeństwo pracy, mogą być wykonywane:
 - 1) pod napięciem,
 - 2) w pobliżu napięcia,
 - 3) przy wyłączonym napięciu,
 - 4) poza strefą w pobliżu napięcia (wyłącznie dla prac pomocniczych).
4. Prace pod napięciem należy wykonywać w oparciu o właściwą technologię pracy i przy zastosowaniu wymaganych narzędzi i środków ochronnych, oraz organizacji określonych w instrukcji wykonywania tych prac.
5. Minimalne odstępstwa w powietrzu od nieostłoniętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części znajdujących się pod napięciem, wyznaczające zewnętrzne granice strefy prac, określa Tabela nr 3.

Tabela nr 3. Minimalny odstęp w powietrzu wyznaczający zewnętrzną granicę strefy pracy

Napięcie znamionowe urządzenia lub instalacji elektrycznej [kV]	Minimalny odstęp w powietrzu wyznaczający zewnętrzną granicę strefy pracy	
	pod napięciem – DL [cm]	w pobliżu napięcia – DV [cm]
1	2	3
do 1	bez dotyku	30
3	6	112
6	9	112
10	12	115
15	16	116
20	22	122
30	32	132
110	100	200
220	160	300
400	250	400

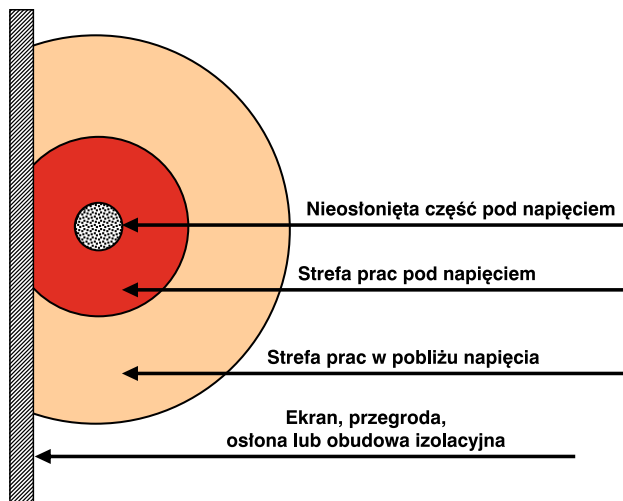
Rysunek nr 1 Strefy prac

DL – odległość wyznaczająca zewnętrzną granicę strefy prac pod napięciem
 DV – odległość wyznaczająca zewnętrzną granicę strefy prac w pobliżu napięcia

6. Odstępy w powietrzu wyznaczające zewnętrzne granice stref pracy pod napięciem oraz prac w pobliżu napięcia można ograniczać poprzez zastosowanie sprzętu ochronnego w postaci ekranów, przegród osłon lub obudów izolacyjnych (Rysunek nr 2).

Rysunek nr 2 Organizacja stref pracy w pobliżu napięcia poprzez zastosowanie środków ochronnych

7. Organizując i wykonując pracę przy nieosłoniętych urządzeniach elektroenergetycznych należy uwzględnić odstęp ergonomiczny, którego wielkość zależy od warunków w miejscu wykonywania prac, m.in. od: gabarytów i masy wykorzystywanych narzędzi, rodzaju narzędzi (np.: czy są izolowane), oświetlenia miejsca pracy, prędkości wiatru, stabilności podłoża na którym znajduje się pracownik i zapewniając nieprzekroczenie minimalnych odstępów żadną częścią ciała, odzieży, użytym materiałem, narzędziem lub jego elementem.
8. Prace wykonywane w pobliżu nieosłoniętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części znajdujących się pod napięciem to prace wykonywane:
- 1) sprzętem ręcznym, jeżeli człowiek, narzędzia lub materiał znajdują się lub mogą się znaleźć w strefie prac w pobliżu napięcia określonej w Tabeli nr 3,
 - 2) sprzętem zmechanizowanym wg zasad opisanych w Rozdziale 12 niniejszej instrukcji.

9. Prace eksploatacyjne przy urządzeniach elektroenergetycznych wykonuje się z zastosowaniem metod i środków ochronnych zapewniających bezpieczeństwo pracy.
10. Prace przy wyłączonym napięciu powinny być wykonywane na urządzeniach elektroenergetycznych odłączonych od napięcia.
11. Odłączenie od napięcia może być realizowane między innymi przez:
 - 1) otwarcie styków łącznika, a dla łącznika w obudowie zamkniętej, stwierdzone w sposób jednoznaczny w oparciu o położenie wskaźnika odwzorowującego otwarcie łącznika,
 - 2) wyjęcie wkładek bezpiecznikowych,
 - 3) zdemonstrowanie części obwodu zasilającego.
12. Przed przystąpieniem do wykonywania prac przy urządzeniach elektroenergetycznych odłączonych od napięcia należy:
 - 1) sprawdzić przerwanie ciągłości połączenia obwodu zasilającego (w łącznikach o obudowie zamkniętej, stwierdzone w sposób jednoznaczny w oparciu o położenie wskaźnika odwzorowującego otwarcie styków łącznika),
 - 2) zastosować odpowiednie zabezpieczenie przed przypadkowym lub celowym nieuprawnionym załączeniem napięcia w sposób określony w instrukcji eksploatacji,
 - 3) oznaczyć miejsce odłączenia,
 - 4) sprawdzić, czy nie występuje napięcie na odłączonych urządzeniach elektroenergetycznych,
 - 5) uziemić wyłączone urządzenia elektroenergetyczne, jeżeli wymaga tego technologia prac,
 - 6) oznaczyć strefę pracy znakami lub tablicami bezpieczeństwa.
13. Odpowiednim zabezpieczeniem przed przypadkowym lub celowym załączeniem napięcia jest:
 - 1) w urządzeniach o napięciu znamionowym do 1 kV – wyjęcie wkładek bezpiecznikowych w obwodzie zasilającym lub zablokowanie napędu otwartego łącznika,
 - 2) w urządzeniach o napięciu znamionowym powyżej 1 kV – unieruchomienie i zablokowanie napędów rozłączników lub odłączników, wstawienie przegród izolacyjnych między otwarte styki łączników, lub zastosowanie innych skutecznych rozwiązań ujętych w instrukcjach eksploatacji.
14. Uziemienie urządzeń elektroenergetycznych należy tak zlokalizować, aby praca wykonywana była w strefie ograniczonej uziemiaczami i co najmniej jeden uziemiacz był widoczny z miejsca wykonywania pracy.
15. Najwłaściwsze jest uziemianie w miejscu wykonywania pracy, np. na słupie, na którym wykonuje się pracę.
16. W przypadku zasilania wielostronnego, uziemienie strefy pracy powinno być zastosowane z każdej strony zasilania.

17. Decyzja o założeniu dodatkowych uziemiaczy przenośnych w strefie pracy pozostaje w gestii kierującego zespołem. Założenie i zdjęcie powyższych uziemiaczy nie wymaga zgody koordynującego, ale musi nastąpić przed zakończeniem pracy.
18. Jeżeli nie jest możliwe uziemienie urządzeń w sposób określony w ust. 14-16. należy zastosować inne środki techniczne lub organizacyjne zapewniające bezpieczeństwo prowadzenia prac określone w instrukcjach eksploatacji.
19. Częściowe lub całkowite zdjęcie uziemiaczy w strefie pracy i załączenie napięć sterowniczych, pomocniczych lub probierczych w celu wykonania prób i pomiarów jest dopuszczalne, jeżeli poleceniodawca określi to w poleceniu. Czynności te może wykonać osoba upoważniona do wykonywania czynności łączeniowych.
20. W czasie wykonywania prób i pomiarów zabrania się wykonywania innych prac zawartych w poleceniu.
21. Podczas prac wykonywanych przy wyłączonym jednym torze dwutorowej elektroenergetycznej linii napowietrznej o napięciu znamionowym 110 kV lub wyższym należy:
 - 1) tor linii, na którym będą wykonywane prace, wyłączyć spod napięcia i uziemić we wszystkich punktach zasilania oraz założyć uziemiacze na przewody robocze na najbliższych słupach ograniczających strefę pracy,
 - 2) zablokować automatykę samoczynnego ponownego załączenia na torze pozostającym pod napięciem,
 - 3) w miejscu wykonywania pracy oznaczyć tor pozostający pod napięciem czerwonymi chorągiewkami umieszczonymi na słupie od strony tego toru poniżej dolnego przewodu i przy wejściu na każdy poprzecznik,
 - 4) założyć dodatkowe uziemiacze:
 - a) na przewody robocze na każdym słupie, na którym wykonywane są prace wymagające dotykania przewodów roboczych,
 - b) po obu stronach mostka przewodu roboczego przy jego rozłączeniu lub łączeniu,
 - c) na przewód odgromowy w miejscu wykonywania na nim prac w warunkach przerwania metalicznego połączenia przewodu odgromowego z konstrukcją słupa.
22. Dla prac wykonywanych przy wyłączonej elektroenergetycznej linii napowietrznej należy założyć dodatkowe uziemiacze, o których mowa w ust. 21. pkt 4), jeżeli przebiega ona równoległe na odcinku o łącznej długości większej niż 2 km od elektroenergetycznej linii napowietrznej o napięciu znamionowym:
 - 1) 110 kV – w odległości mniejszej niż 100 m,
 - 2) 220 kV – w odległości mniejszej niż 150 m,
 - 3) 400 kV – w odległości mniejszej niż 200 m.

23. Przy wykonywaniu pracy przez jeden zespół kolejno w kilku strefach pracy dopuszczenie w nowej strefie pracy może nastąpić po zakończeniu pracy w strefie poprzedniej. Samowolna zmiana strefy pracy jest niedozwolona.
24. Prace poza stałymi pomostami roboczymi na wysokości powyżej 2 m od poziomu terenu (posadzki) mogą być prowadzone przy zastosowaniu odpowiednich środków technicznych, np. rusztowania, pomosty, podnośniki, drabiny, słupolazy oraz właściwych dla danego rodzaju pracy narzędzi i sprzętu ochrony indywidualnej.
25. Osoby dozoru mają obowiązek wstrzymać pracę zespołu, jeżeli stwierdzą, że nie są zachowane warunki bezpiecznej pracy.
26. Zabronione jest:
 - 1) eksploatowanie urządzeń elektroenergetycznych bez przewidzianych dla nich środków ochrony i zabezpieczeń,
 - 2) dokonywanie zmian środków ochrony i zabezpieczeń przez osoby nieupoważnione,
 - 3) podczas oględzin urządzeń elektroenergetycznych:
 - a) otwierania celek z wyjątkiem zapisów § 34 ust. 3.,
 - b) wchodzenia na konstrukcje,
 - c) zbliżania się do nieosłoniętych części urządzeń znajdujących się pod napięciem, na odległość mniejszą niż zewnętrzna granica strefy prac pod napięciem (odległości określone w Tabeli nr 3) z uwzględnieniem odstępu ergonomicznego,
 - 4) wykonywanie prac na napowietrznych liniach elektroenergetycznych, stacjach i rozdzielniach oraz na wysokich konstrukcjach w czasie wyładowań atmosferycznych,
 - 5) przy wykonywaniu prac na polecenie:
 - a) rozszerzanie pracy poza zakres i strefę pracy określone w poleceniu,
 - b) dokonywanie zmian położenia napędów, aparatury i armatury odcinającej, użytej do przygotowania strefy pracy, usuwanie ogrodzeń, osłon, barier, zaślepek i tablic ostrzegawczych oraz zdejmowanie uziemiaczy, jeżeli nie zostało to przewidziane w poleceniu,
 - c) wykonywanie prac przy urządzeniach elektroenergetycznych w warunkach niedostatecznego oświetlenia, przy czym ocena jakości oświetlenia leży w kompetencji kierującego zespołem.

ROZDZIAŁ 7.

Urządzenia elektroenergetyczne niebędące w eksploatacji PGE Dystrybucja

§ 31. Wykonywanie prac przez pracowników PGE Dystrybucja

1. Warunki organizacji i bezpieczeństwa pracy wykonywanej przez pracowników PGE Dystrybucja na urządzeniach elektroenergetycznych niebędących w eksploatacji PGE Dystrybucja, należy organizować zgodnie z postanowieniami niniejszej instrukcji, chyba że zostały zawarte odrębne ustalenia na piśmie.

ROZDZIAŁ 8.

Wykonywanie prac z udziałem Pracodawców Zewnętrznych

§ 32. Prace przy urządzeniach elektroenergetycznych PGE Dystrybucja

1. Prace eksploatacyjne i/lub pomocnicze przy urządzeniach elektroenergetycznych PGE Dystrybucja z udziałem Pracodawców Zewnętrznych należy prowadzić zgodnie z zapisami w szczególności:
 - 1) instrukcji eksploatacji,
 - 2) niniejszej Instrukcji.

ROZDZIAŁ 9.

Prace wykonywane przez co najmniej dwie osoby

§ 33. Rodzaje prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby

1. Do prac wykonywanych przez co najmniej dwie osoby należą:
 - 1) prace eksploatacyjne przy urządzeniach elektroenergetycznych stwarzające możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego wymienione w § 11,
 - 2) prace przy budowie i eksploatacji napowietrznych linii elektroenergetycznych:
 - a) w terenie trudno dostępnym lub zalesionym, wymagającym ścinania drzew,
 - b) przy wymianie słupów i przewodów na słupach,

- 3) prace w studniach kablowych i w pomieszczeniach z nimi połączonych,
- 4) prace spawalnicze, cięcie gazowe i elektryczne oraz inne prace wymagające posługiwania się otwartym źródłem ognia w pomieszczeniach zamkniętych albo w pomieszczeniach zagrożonych pożarem lub wybuchem,
- 5) prace przy urządzeniach elektroenergetycznych znajdujących się pod napięciem, z wyjątkiem wymiany bezpieczników instalacyjnych i źródeł światła w urządzeniach o napięciu do 1 kV oraz przestawiania zegarów sterujących, załączania/wyłączania wyłączników instalacyjnych przy zapewnieniu pełnej ochrony przed dotykiem bezpośrednim i możliwym zwarcie,
- 6) prace na obiektach radiokomunikacyjnych w terenie górskim lub trudno dostępnym,
- 7) prace w pomieszczeniach, w których występują lub mogą wystąpić gazy lub pary trujące, żrące albo duszące, przy których wykonywaniu wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej,
- 8) obchody nocne urządzeń elektroenergetycznych.

ROZDZIAŁ 10.

Prace w pobliżu napięcia

§ 34. Prace eksploatacyjne w strefie w pobliżu napięcia

1. Prace eksploatacyjne w strefie w pobliżu napięcia mogą być wykonywane z zastrzeżeniem ust. 3. wyłącznie na polecenie pisemne, w którym zostaną określone środki uniemożliwiające dotknięcie części będącej pod napięciem lub naruszenie strefy prac pod napięciem.
2. Wykorzystywane do zabezpieczenia prac wykonywanych w pobliżu napięcia środki techniczne takie jak m.in. ekrany, przegrody, osłony lub obudowy należy użytkować zgodnie z dokumentacją producenta, a przed użyciem każdorazowo poddać je oględzinom weryfikując czy nie posiadają uszkodzeń mechanicznych lub śladów przebicia czy też zabrudzeń umożliwiających przepływ prądu.
3. Nie wymaga się polecenia pisemnego przy wykonywaniu prac eksploatacyjnych w strefie w pobliżu napięcia jeżeli:
 - 1) praca dotyczy otwierania lub zamykania drzwiczek złącz kablowych lub innych obiektów kubaturowych z zainstalowanymi urządzeniami elektroenergetycznymi jeżeli czynności wykonuje się w rękawicach roboczych mając zapiętą bluzę ubrania roboczego, hełm ochronny oraz opuszczoną przyłbicę chroniącą twarz przed łukiem elektrycznym,
 - 2) praca dotyczy wykonywania oględzin urządzeń rozdzielczych nN jeżeli czynności wykonuje się w rękawicach roboczych mając zapiętą bluzę

ubrania robocze, hełm ochronny oraz opuszczoną przyłbicę chroniącą twarz przed łukiem elektrycznym,

- 3) praca dotyczy wykonywania poleceń ruchowych oraz prac opisanych odpowiednio w instrukcjach eksploatacji.

ROZDZIAŁ 11. Czynności łączeniowe

§ 35. Wymagania ogólne

1. Czynności łączeniowe na urządzeniach elektroenergetycznych mogą wykonywać osoby posiadające właściwe świadectwo kwalifikacyjne na stanowisku eksploatacji i upoważnienie do wykonywania tych czynności.
2. Czynności łączeniowe powinno się wykonywać dwuosobowo.
3. Liczba osób uczestniczących podczas czynności łączeniowych powinna być ograniczona do trzech.
4. Jednoosobowo przy urządzeniach elektroenergetycznych można wykonywać czynności łączeniowe:
 - 1) wykonywane zdalnie,
 - 2) inne ujęte w instrukcjach szczegółowych lub eksploatacji urządzenia elektroenergetycznego lub grup urządzeń elektroenergetycznych.

ROZDZIAŁ 12. Prace sprzętem zmechanizowanym

§ 36. Prace w pobliżu urządzeń elektroenergetycznych

1. Strefa działania sprzętu zmechanizowanego o zmiennej lokalizacji jest to przestrzeń wyznaczona skrajnymi położeniami elementów tego sprzętu łącznie z przemieszczanym ładunkiem, z uwzględnieniem możliwości rozkątowania się ładunku oraz przesunięcia przewodów napowietrznej linii elektroenergetycznej.
2. Dopuszczalną minimalną odległość zbliżenia sprzętu zmechanizowanego o zmiennej lokalizacji do nieosłoniętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części znajdujących się pod napięciem określa kolumna 3 Tabeli nr 4.

Tabela nr 4. Dopuszczalna minimalna odległość zbliżenia sprzętu zmechanizowanego o zmiennej lokalizacji

Napięcie znamionowe urządzenia elektroenergetycznego (kV)	Dopuszczalna minimalna odległość zbliżenia sprzętu zmechanizowanego o zmiennej lokalizacji	
	z obserwatorem (cm)	bez obserwatora (cm)
1	2	3
do 1	50	300
powyżej 1 do 15	140	500
powyżej 15 do 30	160	1000
110	240	1500
220	350	3000
400	500	3000

- Prace eksploatacyjne, pomocnicze oraz roboty budowlane przy użyciu sprzętu zmechanizowanego w odległościach poziomych mniejszych niż minimalna odległość zbliżenia określona kolumnie 3 Tabeli nr 4 do nieostoiętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części znajdujących się pod napięciem w tym bezpośrednio pod liniami elektroenergetycznymi może odbywać się na polecenie pisemne lub na podstawie instrukcji, w których powinny być określone organizacyjne i techniczne warunki i środki bezpiecznego wykonania pracy.
- Do prac określonych w ust. 3 ze składu zespołu należy wyznaczyć co najmniej dwie osoby, operatora i obserwatora strefy działania sprzętu. Jedna z tych osób musi być osobą uprawnioną. Osoby te wyznacza kierujący zespołem wykonującym prace eksploatacyjne lub nadzorujący.
- Strefa działania sprzętu zmechanizowanego powinna być nadzorowana przez obserwatora tak, aby nie naruszyć odległości określonych w instrukcji lub poleceniu, o których mowa w ust. 3.
- Dopuszczalną minimalną odległość zbliżenia sprzętu zmechanizowanego o zmiennej lokalizacji do nieostoiętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części znajdujących się pod napięciem podczas pracy z obserwatorem określa kolumna 2 Tabeli nr 4 (nie dotyczy PPN).

ROZDZIAŁ 13.

Zasady stosowania sprzętu

§ 37. Wymagania ogólne

1. Pracodawca winien wyposażyć pracowników w niezbędne narzędzia pracy, środki ochrony i odzież roboczą lub ochronną dostosowane do warunków i rodzaju wykonywanych prac określonych w innych szczegółowych instrukcjach.
2. Narzędzia pracy i sprzęt ochronny należy przechowywać w miejscach wyznaczonych, w warunkach zapewniających utrzymanie ich w pełnej sprawności.
3. Sposób ewidencjonowania i wykonywania badań okresowych sprzętu ochronnego elektroizolacyjnego i wskazującego obecność napięcia określony jest w Instrukcji stosowania sprzętu ochronnego przy urządzeniach elektroenergetycznych w PGE Dystrybucja.
4. Narzędzia pracy i sprzęt ochronny powinny być poddawane okresowym próbom w zakresie ustalonym w Polskich Normach lub w dokumentacji producenta.
5. Sprzęt ochronny, o którym mowa w ust. 4., powinien być odpowiednio oznakowany w sposób trwały przez podanie numeru ewidencyjnego, daty następnej próby okresowej oraz cechy przeznaczenia.
6. Zabronione jest używanie uszkodzonych, niesprawnych narzędzi i sprzętu ochronnego.
7. Stan techniczny narzędzi pracy i sprzętu ochronnego należy sprawdzać bezpośrednio przed ich użyciem.
8. Kierownik komórki organizacyjnej powinien okresowo, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, w sposób udokumentowany sprawdzać stan techniczny, stosowanie, przechowywanie narzędzi pracy, sprzętu ochronnego oraz środków ochrony indywidualnej.
9. Narzędzia pracy i sprzęt ochronny niesprawne lub które utraciły ważność próby okresowej powinny być niezwłocznie wycofane z użycia i zabezpieczone przed przypadkowym użyciem.

ROZDZIAŁ 14.

Dokumenty związane

§ 38. Ustawy i rozporządzenia

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jednolity – Dz.U. z 2025 poz. 277 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi
2. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz.U. z 2024 poz. 266 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. Nr 215 z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych. (tekst jednolity Dz.U. 2021 poz. 1210).
5. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzenia posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. z 2022 r. poz. 1392).
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650).
7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r. Nr 47 poz. 401).

Załącznik nr 1 Wzór polecenia pisemnego wykonania pracy

_____ (nazwa jednostki organizacyjnej)

_____ (nazwisko i imię, nr telefonu komórkowego poleconiodawcy)

Wypełnić czytelnie.
Poprawki w tekście są niedozwolone

Polecenie pisemne wykonania pracy egzemplarz dopuszczającego/kierującego zespołem/nadzorującego*)

nr _____ z dnia _____ 202__ r.

1. Kierującemu zespołem _____ (nazwisko i imię, nr telefonu komórkowego)

oraz członkom zespołu _____ polecam wykonać następujący zakres prac:
(liczba członków zespołu)

_____ w obiekcie przy urządzeniach (wskazać strefy pracy):

- 1) _____
2) _____
3) _____

2. Planowany termin rozpoczęcia pracy (w strefie pracy):

- 1) _____ 202__ r. godz. _____
2) _____ 202__ r. godz. _____
3) _____ 202__ r. godz. _____
(dzień, miesiąc-słownie)

3. Planowany termin zakończenia pracy (w strefie pracy):

- 1) _____ 202__ r. godz. _____
2) _____ 202__ r. godz. _____
3) _____ 202__ r. godz. _____
(dzień, miesiąc-słownie)

4. Dopuszczający _____ (nazwisko i imię lub stanowisko, – wchodzi w skład zespołu TAK / NIE*)

5. Koordynujący _____ (nazwisko i imię lub stanowisko oraz nr telefonu)

6. Nadzorujący*) _____ (nazwisko i imię)

7. Koordynator zespołów*) _____ (nazwisko i imię oraz nr telefonu komórkowego)

8. Warunki i środki ochronne niezbędne do zapewnienia bezpiecznego przygotowania i wykonania prac wynikające z zagrożeń występujących w strefie pracy i jej bezpośredniego sąsiedztwa:

9. Numery lub oznaczenia załączników

10. Planowane przerwy w czasie pracy oraz wskazanie warunków wznowienia pracy po przerwie _____

_____ (czytelny podpis poleconiodawcy**)

11. Zmiany w poleceniu: _____

_____ (data i czytelny podpis poleconiodawcy***)

Załącznik nr 2 Wzór rejestru poleceń wykonania pracy

.....
jednostka organizacyjna

REJESTR POLECEŃ WYKONANIA PRACY

Numer/symbol poleceniodawcy	Data wystawienia	Termin wykonania pracy od-do dd. mm. rrrr gg.mm	Nazwisko i imię kierującego zespołem albo nadzorującego + liczba członków zespołu - imiennie lub stanowiskiem	Nazwisko i imię dopuszczającego	Potwierdzenie odbioru/przekazania polecenia	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7

.....
jednostka organizacyjna

WYKAZ POLECIENIODAWCÓW

Lp.	Nazwisko i imię	Symbol poleceniodawcy	ORZĄDZENIA DO REJESTRU POLECEŃ WYKONANIA PRACY
1.	2	3	1 kolumna - Kolejny numer polecenia/ symbol poleceniodawcy (np. inicjały) 2 kolumna - Wpisać datę wystawienia polecenia wykonania pracy 3 kolumna - Wpisać termin wykonania pracy: data, godzina rozpoczęcia i zakończenia pracy 4 kolumna - Wpisać nazwisko i imię kierującego zespołem albo nadzorującego plus liczba członków zespołu, 5 kolumna - Wpisać dopuszczającego imiennie lub stanowiskiem, 6 kolumna - Potwierdzenie odbioru/przekazania polecenia 7 kolumna - Miejsce na wpisywanie dodatkowych informacji np. o anulowaniu wystawionego polecenia wykonania pracy
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Załącznik nr 3 Potwierdzenie udzielenia instruktażu BHP członkom zespołu przez kierującego zespołem/ nadzorującego

Potwierdzenie udzielenia instruktażu BHP przez kierującego zespołem/ nadzorującego*

Potwierdzam zapoznanie mnie z zakresem pracy, ze sposobem przygotowania strefy pracy zagrożeniami występującymi w strefie pracy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie, środkami ochronnymi oraz warunkami i metodami bezpiecznego wykonania pracy zawartym w poleceniu pisemnym nr.....

Lp.	Data	dzień/miesiąc/rok	dzień/miesiąc/rok	dzień/miesiąc/rok	dzień/miesiąc/rok	dzień/miesiąc/rok	dzień/miesiąc/rok	dzień/miesiąc/rok
	Członek zespołu							
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis
	Nawisko I linie	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis	czytelny podpis

Załącznik nr 4 Wzory wykazów osób upoważnionych

1. Wzór wykazu osób upoważnionych do realizacji prac eksploatacyjnych

Wykaz pracowników PGE Dystrybucja upoważnionych do wykonywania prac eksploatacyjnych (w tym do wykonywania prac PPN przy urządzeniach energetycznych) w obszarze.....

Lp.	Nazwisko i imię	Komórka organizacyjna	Data ważności upoważnienia	Numer upoważnienia	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Zakres upoważnienia

2. Wzór wykazu osób upoważnionych do pełnienia funkcji poleceniodawcy

Wykaz pracowników PGE Dystrybucja wyznaczonych i upoważnionych do pełnienia funkcji poleceniodawcy wykonywania pracy przy urządzeniach elektroenergetycznych w obszarze.....

Lp.	Nazwisko i imię	Komórka organizacyjna	Data ważności upoważnienia	Numer upoważnienia	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Zakres upoważnienia

3. Wzór wykazu osób upoważnionych do pełnienia funkcji koordynującego

Wykaz pracowników PGE Dystrybucja wyznaczonych i upoważnionych do pełnienia funkcji koordynującego prace przy urządzeniach elektroenergetycznych w obszarze.....

Lp.	Nazwisko i imię	Komórka organizacyjna	Data ważności upoważnienia	Numer upoważnienia	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Zakres upoważnienia

4. Wzór wykazu osób upoważnionych do pełnienia funkcji dopuszczającego

Wykaz pracowników PGE Dystrybucja / pracowników Pracodawcy zewnętrznego *) wyznaczonych i upoważnionych do pełnienia funkcji dopuszczającego dla prac przy urządzeniach elektroenergetycznych w obszarze.....

Lp.	Nazwisko i imię	Jednostka / Komórka organizacyjna	Data ważności upoważnienia	Numer upoważnienia	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Zakres upoważnienia

5. Wzór wykazu osób upoważnionych do wykonywania czynności łączeniowych

Wykaz pracowników PGE Dystrybucja / pracowników Pracodawcy zewnętrznego *) wyznaczonych i upoważnionych do wykonywania czynności łączeniowych na urządzeniach elektroenergetycznych w obszarze.....

Lp.	Nazwisko i imię	Jednostka / Komórka organizacyjna	Data ważności upoważnienia	Numer upoważnienia	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Zakres upoważnienia

6. Wzór wykazu osób upoważnionych do pełnienia funkcji kierującego zespołem

Wykaz pracowników PGE Dystrybucja / pracowników Pracodawcy zewnętrznego *) wyznaczonych i upoważnionych do w pełni funkcji kierującego zespołem przy urządzeniach elektroenergetycznych w obszarze.....

Lp.	Nazwisko i imię	Jednostka / Komórka organizacyjna	Data ważności upoważnienia	Numer upoważnienia	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru

7. Wzór wykazu osób upoważnionych do samodzielnego wstępu do pomieszczeń lub na teren ruchu elektrycznego

Wykaz pracowników PGE Dystrybucja / pracowników Pracodawcy zewnętrznego *) wyznaczonych i upoważnionych do samodzielnego wstępu do pomieszczeń lub na teren ruchu elektrycznego w obszarze.....

Lp.	Nazwisko i imię	Jednostka / Kontorka organizacyjna	Data ważności upoważnienia	Numer upoważnienia	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Eksploatacji	Data ważności świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Numer świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru	Zakres świadectwa kwalifikacyjnego Dozoru

*) niepotrzebne skreślić

